

Besnét del cèlebre pintor fundador del que s'ha anomenat l'Escola d'Olot, Joaquim Vayreda Casadevall treballa com a arquitecte a cavall entre la ciutat de les seves arrels i Barcelona, on va decidir quedar-se després d'acabar els estudis.

Parlar de l'Escola d'Olot és parlar d'un paisatge **"i d'una sèrie de gent que el pinta"**, i és que l'entorn de la capital de la Garrotxa és indeslligable de la seva idiosincràsia: **"Aquesta idea del paisatge com a arquitectura, que és una cosa que s'ha anat construint al llarg de la història, és relativament nova, i penso que no ha condicionat el fet constructiu a Olot"**. El que sí que pensa que és un repte per a la ciutat és **"aconseguir aquesta integració amb el paisatge"**, i és que, de fet, Olot ja té una part de la ciutat que respon a aquestes característiques: **"Tenim una part d'exemple que va ser feta per un indiano, el senyor Malagrida, a principis de segle, i que dona una imatge de la ciutat molt relacionada amb l'entorn"**. La recuperació d'aquesta idea d'integració seria **"molt interessant per a l'Olot actual"**.

Un fet singular que el nostre protagonista observa a la seva ciutat en relació amb la construcció i l'entorn és el Parc Natural de la zona volcànica de la Garrotxa, i explica: **"Allà on hi ha l'última casa comença el parc, i això provoca una dicotomia massa forta entre la ciutat i l'entorn"**. Són dues maneres d'entendre el paisatge que s'han d'aconseguir apropar: **"L'arquitectura el que fa és construir, i en principi per poder aixecar un edifici primer s'ha de destruir un solar. Això comporta que dins el parc hi hagi unes limitacions importants, i el problema està en la juntura de les dues coses"**. Per això, comenta: **"Hem de veure com s'introdueix el parc a la ciutat, i com la ciutat pot créixer convivint amb aquest espai natural que l'envolta"**.

És per aquesta raó que en Joaquim es planteja el futur de la població: **"La promoció i la construcció actuals es fan dins el casc urbà, i em sembla que el problema apareixerà en el moment que haguem de parlar d'expansió"**. De fet, aquesta és una qüestió que es pot plantejar a nivell de totes les ciutats mitjanes de Catalunya: **"Penso que la solució passa per buscar un equilibri entre la ciutat que tenim, el creixement i el paisatge que hem de conservar"**. Pel que fa a aquest augment de la construcció en Joaquim ens parla d'una transformació sobretot de la qualitat de vida: **"A comarques existeix avui dia una mobilitat que no té res a veure amb cap augment demogràfic, sinó amb la millora del benestar de la població. Hi ha molta gent que es trasllada a un pis millor, gent que se'n va a les perifèries i gent que ho havia fet i que torna al centre"**.

L'any 1982, encara molt jove, en Joaquim va redactar amb dos arquitectes més, Ramon Furtet i Xavier Canosa, el Pla general de la seva ciutat: **"Va ser un dels primers que es van fer amb l'entrada dels ajuntaments democràtics, i per tant va ser una mica experimental en el sentit que no teníem gaires referències"**. El Pla va permetre solucionar aspectes molt importants en aquell moment: **"Va ser la resposta a temes de viabilitat, de forma de la ciutat, i va**

posar ordre també en la construcció d'alguns edificis que malmetien el paisatge urbà. D'altra banda, també es va intentar crear una sèrie de parcs dins la població per poder introduir-hi la magnífica natura que l'envoltava". Els tres arquitectes encarregats del projecte, tanmateix, van topar amb el poc coneixement de la gent en temes urbanístics: **"Ara tothom està més acostumat als temes que comporta la llei del sòl, tothom sap que els municipis s'han de gestionar i que això es fa des de l'ajuntament. En aquell moment, aquesta idea no existia"**.

En Joaquim treballa com a arquitecte liberal sobretot a la capital de la Garrotxa, però també a Barcelona: **"Penso que el problema dels professionals com jo, i sobretot els que treballem a ciutats petites, és que fem coses absolutament diverses, que van des d'un Pla general o un Pla especial de reforma interior, fins a un habitatge o un edifici públic"**. I continua: **"La complexitat radica professionalment a tenir un despatx que pugui donar resposta a totes aquestes coses"**.

Hem entrat, doncs, a parlar del tema de l'especialització en el món de l'arquitectura: **"Els sistemes tècnics cada vegada són més complexos i l'arquitecte els ha de trobar una solució, i com que és evident que no pot saber de tot, hi ha d'haver gent especialitzada que resolgui qüestions puntuals. I penso, a més, que és necessari que aquesta gent tingui també una formació arquitectònica"**. Després d'aquesta reflexió, aclareix: **"L'arquitecte té una manera determinada de veure les coses, es mira la construcció des d'una perspectiva més global, com no ho poden fer altres professionals"**.

Moure's per les empreses constructores d'Olot tampoc és el mateix que fer-ho per les de Barcelona, i en Joaquim després de tants anys de dedicació a la disciplina coneix perfectament la situació: **"A comarques es pot parlar encara d'una empresa més casolana, petita i que no s'acaba d'introduir en el terreny de les noves tecnologies"**. De totes formes, el que ha de fer l'arquitectura és donar resposta a uns condicionaments diferents: **"Segurament també cal esmentar en relació amb el tema que havíem tocat abans, que l'arquitectura integrada al paisatge s'ha experimentat molt poc en aquest país i, per tant, és més complicat plantejar-se-la"**. Pel que fa a la formació dels operaris també hi ha diferències, però tant en un lloc com en l'altre caldria tenir més cura de l'ensenyament: **"No hi ha escoles de formació professional per a paletes, llevat de l'Institut Gaudí a Barcelona"**.

Tot just acabada la carrera, en Joaquim Vayreda i Casadevall va integrar-se com a professor a l'Escola d'Arquitectura de Barcelona, on va tenir l'oportunitat de treballar al taller d'urbanisme d'en Manel Solà Morales. Ho va deixar després de més de cinc anys, però reconeix que aquesta feina el va ajudar a complementar la seva **"formació i experiència"**. Tot aquest cúmul de coneixements i de vida, i el treballar dia a dia amb il·lusió i professionalitat ha portat el nostre arquitecte fins on és ara i on sabem que sabrà mantenir-se amb el pas del temps.

“L’arquitectura integrada al paisatge s’ha experimentat molt poc en aquest país i, per tant, és més complicat plantejar-se-la”

Joaquim Vayreda - Olot (Garrotxa)